EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

من معالم التوحيد

Min Maʿālim al-Tawḥīd

Repere ale monoteismului

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

Repere ale monoteismului

من معالم التوحيد

Min Maʿālim al-Tawḥīd

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: من معالم التوحيد
Ediția I
© Institutul Tawhid, 2026, pentru traducerea în limba română.
Textul coranic arab: Tanzil Project, Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, CC BY 3.0 · https://tanzil.net.
Ediția-sursă: ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr, Min Maʿālim al-Tawḥīd, ediția arabă, pp. 3–47.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Introducere 1
1 Însușirile și virtuțile monoteismului 3
2 Înțelesul și realitatea monoteismului 17
Monoteismul Stăpânirii 19
Monoteismul numelor și însușirilor 21
Monoteismul adorării 22
3 Împlinirea și desăvârșirea monoteismului 25
Prima treaptă: împlinirea obligatorie 26
A doua treaptă: împlinirea recomandată 26
4 Ceea ce anulează monoteismul și ceea ce îl diminuează 28
Asocierea majoră 30
Asocierea minoră 33
Asocierea ascunsă 34
Cele două feluri de necredință 34
Cele două feluri de fățărnicie 38
5 Sursa și izvorul monoteismului 39
6 Roadele și foloasele monoteismului 46
Glosar 53
Bibliografie 54
Indice 55

Introducere

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor, iar sfârșitul fericit este al celor evlavioși. Mărturisesc că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui, asupra familiei sale și asupra tuturor companionilor săi! Acestea fiind spuse:

Monoteismul, tawḥīd, este începutul și sfârșitul religiei, lăuntrul și exteriorul ei. El este începutul și încheierea chemării trimișilor și reprezintă înțelesul cuvintelor *„Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah”*. Pentru el au fost create făpturile, au fost trimiși mesagerii și au fost pogorâte Cărțile. Prin el, oamenii s-au împărțit în credincioși și necredincioși, în fericiții locuitori ai Raiului și nefericiții locuitori ai Focului. El este prima îndatorire a celui care răspunde religios pentru faptele sale și adevărata esență a Islamului, religia în afara căreia Allah nu primește de la nimeni nicio alta.

Însemnătatea lui este, așadar, deosebit de mare și fiecare dintre noi are nevoie să i se amintească de el și să îl înțeleagă limpede. Această lucrare, Repere ale monoteismului, înfățișează câteva dintre semnele și reperele sale, prin următoarele teme:

1. Însușirile și virtuțile monoteismului.
2. Definiția și adevărata natură a monoteismului.
3. Împlinirea și desăvârșirea monoteismului.
4. Cele care anulează monoteismul și cele care îl știrbesc.
5. Sursa și izvorul monoteismului.
6. Roadele și foloasele monoteismului.

Acestea sunt cele șase teme în jurul cărora se desfășoară, pe scurt, această lucrare. Fiecare ar cere o tratare pe larg, însă mă voi mărgini la ceea ce împlinește scopul urmărit, cu îngăduința lui Allah, Binecuvântat și Preaînalt. Numai de la El se cere ajutorul și numai de la El se caută îndrumarea către reușită.

1 Însușirile și virtuțile monoteismului

Să știi că monoteismul are numeroase însușiri și virtuți care arată poziția sa înaltă și rangul său de seamă. Voi aminti aici zece dintre ele.

Primul: el este scopul pentru care am fost creați și aduși la existență: să îl împlinim. Dovadă sunt cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore.
Coran, al-Dhāriyāt 51:56

Cuvintele *„ca să Mă adore”* înseamnă *„ca să Îmi recunoască Unicitatea în adorare”*. Monoteismul este, așadar, scopul pentru care am fost creați în această viață. Allah nu ne-a creat în zadar și nici nu ne-a lăsat fără rost și fără îndrumare, ci a creat făpturile pentru a-L adora și le-a adus la existență pentru a-I recunoaște Unicitatea în adorare.

Aceasta este de ajuns pentru a arăta măreția și rangul înalt al monoteismului.

Al doilea: monoteismul este centrul chemării profeților și trimișilor. Cu alte cuvinte, chemarea fiecărui profet trimis de Allah, Cel Puternic și Măreț, se sprijină pe monoteism și se întemeiază pe el. Dovezile sunt numeroase. Printre ele se află cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّـٰغُوتَ﴾

Am trimis în fiecare comunitate un mesager, spunând: „Adorați-L pe Allah și feriți-vă de falsele divinități!”

Coran, al-Naḥl 16:36 (fragment)

Allah, Cel Preaînalt, mai spune:

﴿وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِىٓ إِلَيْهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعْبُدُونِ﴾

Nu am trimis înaintea ta niciun mesager fără să-i fi revelat: „Nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Mine, așadar adorați-Mă!”

Coran, al-Anbiyāʾ 21:25

Allah, Cel Puternic și Măreț, spune:

﴿وَسْـَٔلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رُّسُلِنَآ أَجَعَلْنَا مِن دُونِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ءَالِهَةً يُعْبَدُونَ﴾

Întreabă-i pe cei dintre mesagerii Noștri pe care i-am trimis înaintea ta: am rânduit Noi alte divinități în afara Celui Milostiv, pentru a fi adorate?

Coran, al-Zukhruf 43:45

De asemenea, Cel Slăvit și Preaînalt spune:

﴿وَٱذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنذَرَ قَوْمَهُۥ بِٱلْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ ٱلنُّذُرُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦٓ أَلَّا تَعْبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَ﴾

Amintește-l pe fratele lui ʿĀd, când și-a prevenit neamul la al-Aḥqāf; au fost și înaintea lui, și după el cei care au prevenit, spunând: „Nu adorați pe nimeni în afară de Allah!”

Coran, al-Aḥqāf 46:21 (fragment)

Cei care au prevenit sunt trimișii: trimișii dinaintea lui și cei de după el au același scop, *„să nu adorați pe nimeni în afară de Allah”*. Monoteismul este, așadar, centrul chemării profeților și trimișilor. De aceea, primul cuvânt pe care neamurile lor îl aud de la ei și primul lucru cu care își încep chemarea către Allah este chemarea la Unicitatea Lui, căci aceasta este temelia pe care se clădește religia.

Religia se aseamănă cu un copac. După cum se știe, copacul are rădăcină și ramuri, iar starea lui nu poate fi bună decât prin rădăcina sa. Tot astfel, religia nu poate fi dreaptă decât prin temelia sa, monoteismul:

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِى ٱلسَّمَآءِ﴾

Oare nu vezi cum Allah a dat pilda unui cuvânt bun asemenea unui copac bun, cu rădăcina bine înfiptă și cu ramurile în cer?

Coran, Ibrāhīm 14:24

Dacă rădăcina copacului este tăiată, el moare. Tot astfel, religia nu aduce folos dacă nu se întemeiază pe monoteism. Poziția monoteismului în religie este asemenea rădăcinilor pentru copaci și a temeliilor pentru clădiri.

Dovadă că monoteismul este centrul chemării profeților și trimișilor și temelia mesajului lor sunt și cuvintele autentice ale Profetului ﷺ:

الْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ مِنْ عَلَّاتٍ، وَأُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى، وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ

„Profeții sunt frați de tată; mamele lor sunt diferite, iar religia lor este una."[1]

Aceasta înseamnă că au același crez: toți au chemat la Unicitatea lui Allah. *„Mamele lor sunt diferite"* înseamnă că legile lor religioase diferă:

﴿لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا﴾

Pentru fiecare dintre voi am rânduit o lege și o cale.
Coran, al-Mā'idah 5:48 (fragment)

Al treilea: dintre însușirile monoteismului face parte faptul că este prima îndatorire a omului responsabil religios. Primul lucru cerut omului pentru a intra în această religie este monoteismul, iar prima chemare cu care cineva începe să îi invite pe oameni la Allah este tot monoteismul. Dovezile sunt numeroase. Profetul ﷺ a spus:

أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

„Mi s-a poruncit să lupt cu oamenii până când ei mărturisesc că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah."[2]

1 Relatat de Muslim (2365), din hadithul lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

2 Relatat de al-Bukhārī (25, 1399) și Muslim (21, 22), din hadithurile lui Abū Hurayrah, Ibn ʿUmar și ale altora, Allah să fie mulțumit de ei.

Tot astfel, când l-a trimis pe Muʿādh ibn Jabal, Allah să fie mulțumit de el, în Yemen, Profetul ﷺ i-a spus:

إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ عِبَادَةُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

„Vei ajunge la oameni ai Cărții. Primul lucru la care îi chemi să fie adorarea lui Allah, Cel Puternic și Măreț."[3]

Într-o altă formulare se spune:

إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُوَحِّدُوا اللَّهَ تَعَالَى

„Vei ajunge la oameni dintre cei ai Cărții. Primul lucru la care îi chemi să fie recunoașterea Unicității lui Allah Preaînaltul în adorare."[4]

Într-o altă formulare:

إِنَّكَ سَتَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَإِذَا جِئْتَهُمْ، فَادْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

„Vei merge la oameni ai Cărții. Când ajungi la ei, cheamă-i să mărturisească faptul că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah."[5]

3 Relatat de al-Bukhārī (1458) și Muslim (19).
4 Relatat de al-Bukhārī (7372).
5 Relatat de al-Bukhārī (1496).

Monoteismul este, așadar, prima îndatorire a necredincioșilor și cu el se începe. El este primul lucru prin care omul intră în această religie. Religia se întemeiază pe monoteism, iar acesta este temelia pe care ea se clădește.

Al patrulea: monoteismul este pricina siguranței și a călăuzirii, atât în această lume, cât și în Viața de Apoi. Citește aceasta în cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَمۡ يَلۡبِسُوٓاْ إِيمَٰنَهُم بِظُلۡمٍ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلۡأَمۡنُ وَهُم مُّهۡتَدُونَ﴾

Cei care cred și nu își amestecă credința cu nedreptate, aceia au parte de siguranță și ei sunt călăuziți.

Coran, al-Anʿām 6:82

Siguranța se află în mâna lui Allah, iar El nu o dă decât celui care Îi recunoaște Unicitatea și Îi dedică Lui religia sa. Când acest verset a fost pogorât, companionilor le-a fost greu să îl înțeleagă, după cum arată hadithul autentic. Ei au venit la Profet ﷺ și au spus: *„O, Trimis al lui Allah! Care dintre noi nu și-a făcut nedreptate lui însuși?”* Adică nu este niciunul dintre noi care să nu se fi nedreptățit pe sine, în timp ce Allah spune:

﴿ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَمۡ يَلۡبِسُوٓاْ إِيمَٰنَهُم بِظُلۡمٍ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلۡأَمۡنُ وَهُم مُّهۡتَدُونَ﴾

Cei care cred și nu își amestecă credința cu nedreptate, aceia au parte de siguranță și ei sunt călăuziți.

Coran, al-Anʿām 6:82

Ar însemna, așadar, că noi nu am avea parte nici de siguranță și nici de călăuzire, fiindcă fiecare dintre noi s-a nedreptățit pe sine. Profetul ﷺ a spus:

لَيْسَ ذَاكَ

„Nu despre aceasta este vorba."

Adică nu acesta este înțelesul nedreptății în acest verset. *„Oare nu ați citit cuvintele robului drept"*, adică ale înțeleptului Luqmān:

﴿إِنَّ ٱلشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

Asocierea cu Allah este, cu adevărat, o mare nedreptate.
Coran, Luqmān 31:13 (fragment)

Profetul, pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra lui, a explicat astfel că nedreptatea din acest verset înseamnă asocierea cu Allah. Pasajul arată că acela care crede și nu Îi face asociați are parte de siguranță și călăuzire în această lume și în Viața de Apoi. Aceasta este una dintre însușirile monoteismului: celui care Îi recunoaște Unicitatea, Allah îi dăruiește siguranță și călăuzire în această lume și în Viața de Apoi.

Al cincilea: monoteismul este ferit de tulburare și contradicție, spre deosebire de celelalte credințe, care sunt tulburate și contradictorii. Dovada este cuvântul Preaînaltului:

﴿وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا﴾

Dacă ar fi fost de la altcineva în afara lui Allah, ar fi găsit în el multe contradicții.
Coran, al-Nisāʾ 4:82 (fragment)

Credințele pe care oamenii le inventează și le născocesc cuprind multă tulburare și contradicție. Însă credința corectă, crezul sănătos și monoteismul neclintit, luate din Cartea lui Allah și din Sunna Profetului Său ﷺ, sunt ferite de toate acestea.

Al șaselea: monoteismul corespunde firii sănătoase și minții drepte. El este religia firii înnăscute, fiṭrah. Dacă omul ar fi lăsat potrivit firii sale, nu ar primi altceva în afara monoteismului, căci acesta se potrivește cu firea sa și, mai mult, este însăși această fire. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِى فَطَرَ ٱلنَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

Îndreaptă-ți chipul către religie, ca unul devotat numai lui Allah! Aceasta este firea lui Allah, potrivit căreia i-a creat pe oameni. Nu există schimbare în creația lui Allah. Aceasta este religia cea dreaptă, însă cei mai mulți oameni nu știu.

Coran, al-Rūm 30:30

Asocierea cu Allah înseamnă, în schimb, ieșirea din firea înnăscută și abaterea de la ea. În Ṣaḥīḥ Muslim se află un hadith qudsī, în care Allah Preaînaltul a spus:

إِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ كُلَّهُمْ، وَإِنَّهُمْ أَتَتْهُمُ الشَّيَاطِينُ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ

„I-am creat pe toți robii Mei devotați numai Mie, însă șeitanii au venit la ei și i-au îndepărtat de religia lor.”[6]

6 Relatat de Muslim (2865), din hadithul lui ʿIyāḍ ibn Ḥimār al-Mujāshiʿī, Allah să fie mulțumit de el.

„I-am creat pe robii Mei devotați numai Mie”, adică potrivit firii înnăscute, care este monoteismul. Șeitanii au venit însă la ei și i-au îndepărtat de religia lor, adică i-au abătut de la ea.
În culegerea autentică este transmis de la Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, că Profetul ﷺ a spus:

مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ وَيُنَصِّرَانِهِ، كَمَا تَنْتِجُونَ الْبَهِيمَةَ، هَلْ تَجِدُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ، حَتَّى تَكُونُوا أَنْتُمْ تَجْدَعُونَهَا

„Orice copil se naște potrivit firii înnăscute, însă părinții săi îl fac evreu ori creștin. Așa cum ajutați animalele să fete: găsiți printre ele vreunul mutilat înainte ca voi înșivă să îl mutilați?”[7]

Într-o altă formulare:

فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ، كَمَا تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ بَهِيمَةً جَمْعَاءَ، هَلْ تُحِسُّونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ

„Părinții săi îl fac evreu, creștin ori zoroastrian, așa cum un animal se naște întreg. Observați la el vreo mutilare?”[8]

Animalul iese din pântecele mamei sale întreg, cu urechile și membrele complete. Dacă îi este tăiat un picior din spate sau din față, o ureche ori altceva asemănător, aceasta nu face parte din felul în care a fost creat, ci este săvârșită de oameni după ce el s-a născut întreg și nevătămat. Profetul ﷺ a spus: *„Înainte ca voi înșivă să îl mutilați.”* Tot astfel, copilul se naște potrivit firii

7 Relatat de al-Bukhārī (6599).
8 Relatat de al-Bukhārī (1358) și Muslim (2658).

înnăscute. Dacă devine creștin, evreu ori zoroastrian sau cade în orice alt fel de abatere, rătăcire și deșertăciune, aceasta se întâmplă prin fapta părinților ori a mediului în care crește.

Tânărul dintre noi crește
Așa cum l-a obișnuit tatăl său.

Profetul ﷺ a spus: *„Părinții săi îl fac evreu, creștin ori zoroastrian”*, însă nu a spus *„îl fac musulman”*, pentru că el a crescut și s-a născut potrivit firii înnăscute. Monoteismul este religia acestei firi, pe când asocierea cu Allah și celelalte rătăciri și deșertăciuni o contrazic și i se împotrivesc. Cât despre potrivirea monoteismului cu mintea dreaptă, o minte sănătoasă, care nu s-a abătut și nu a rătăcit, nu este mulțumită cu nimic în afara monoteismului și nu primește altceva. Cine ar avea o minte sănătoasă și ar primi să adore mai multe divinități ori să se lege de niște cupole ori de țărână?

﴿يَٰصَٰحِبَيِ ٱلسِّجۡنِ ءَأَرۡبَابٞ مُّتَفَرِّقُونَ خَيۡرٌ أَمِ ٱللَّهُ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّارُ مَا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ أَسۡمَآءٗ سَمَّيۡتُمُوهَآ أَنتُمۡ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلۡطَٰنٍۚ﴾

Oare stăpâni diferiți sunt mai buni sau Allah, Unicul, Biruitorul? Nu adorați în afara Lui decât niște nume pe care le-ați dat voi și părinții voștri, pentru care Allah nu a pogorât nicio dovadă.
Coran, Yūsuf 12:39–40 (fragment)

Zayd ibn ʿAmr ibn Nufayl, care Îi recunoscuse Unicitatea lui Allah încă din vremea preislamică, a spus după ce a părăsit religia neamului său:[9]

„Unui singur Domn ori unei mii de stăpâni
Să le slujesc, când treburile se împart?
I-am lăsat deoparte pe al-Lāt și pe al-ʿUzzā;
Așa face omul puternic și răbdător.
Nu îi slujesc nici lui al-ʿUzzā, nici celor două fiice ale sale,
Nici celor doi idoli ai lui Banū ʿAmr nu le slujesc."

El le reproșa celor din Quraysh felul în care jertfeau și spunea:

„Oaia a fost creată de Allah; El a pogorât pentru ea apă din cer și a făcut să crească pentru ea hrană din pământ, iar voi o înjunghiați în numele altcuiva decât Allah!" Spunea acestea pentru a dezaproba fapta lor și pentru a arăta cât de gravă era.[10]

Pentru mintea omenească nu există nimic mai limpede și mai vădit decât cunoașterea desăvârșirii Creatorului acestei lumi, recunoașterea faptului că El este mai presus de orice lipsă și neajuns și închinarea numai Lui, cu smerenie și supunere. Trimișii au venit pentru a le aminti oamenilor această cunoaștere și pentru a o lămuri în amănunt. Frumusețea monoteismului și urâțenia asocierii cu Allah sunt, așadar, întipărite în mintea și în firea sănătoasă și sunt cunoscute de cel care are o inimă vie, o minte sănătoasă și o fire dreaptă.

Al șaptelea: monoteismul este adevărata legătură care rămâne și dăinuie în această lume și în Viața de Apoi. Între oameni nu există nicio legătură asemenea celei a monoteismului. Legătura dintre oamenii monoteismului și ai credinței dăinuie neîncetat în această lume și în Viața de Apoi:

9 Al-Sīrah, de Ibn Isḥāq (2/96).

10 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (3826).

﴿ٱلۡأَخِلَّآءُ يَوۡمَئِذِۭ بَعۡضُهُمۡ لِبَعۡضٍ عَدُوٌّ إِلَّا ٱلۡمُتَّقِينَ﴾

Prietenii apropiați vor fi, în Ziua aceea, dușmani unii altora, în afara celor evlavioși.

Coran, al-Zukhruf 43:67

Într-un alt verset, Allah a spus:

﴿وَتَقَطَّعَتۡ بِهِمُ ٱلۡأَسۡبَابُ﴾

Și legăturile dintre ei se vor rupe.

Coran, al-Baqarah 2:166 (fragment)

Adică relațiile și legăturile. Orice legătură se va rupe, orice iubire va trece și orice apropiere va pieri, în afara iubirii, a legăturii și a apropierii întemeiate pe monoteism și pe credința în Allah, Cel Puternic și Măreț. Ceea ce este pentru Allah dăinuie și rămâne unit, iar ceea ce este pentru altcineva decât El se întrerupe și se desparte. Oricât de puternică ar fi legătura și oricât de adâncă apropierea, ea se va încheia cu siguranță, fie în această lume, fie în Viața de Apoi, în afara legăturii întemeiate pe recunoașterea Unicității lui Allah și pe o credință dreaptă în El. Această legătură dăinuie neîncetat în această lume și în Viața de Apoi.

Al optulea: sursa monoteismului este curată. El este luat dintr-un izvor dulce și dintr-o apă limpede: din Cartea lui Allah, Stăpânul măreției, și din Sunna Trimisului Său, pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra lui, cel care nu vorbește după propria dorință; cuvântul său nu este decât o revelație trimisă lui. Vom vorbi mai departe, în amănunt, despre această temă.

Al nouălea: monoteismul este statornic și ocrotit. Allah, Binecuvântat și Preaînalt, a luat asupra Sa păstrarea acestui monoteism, păstrarea și dăinuirea acestei religii. Allah, Cel Puternic și Măreț, a spus:

﴿هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرۡسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلۡهُدَىٰ وَدِينِ ٱلۡحَقِّ لِيُظۡهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡمُشۡرِكُونَ﴾

El este Cel care L-a trimis pe Mesagerul Său cu dreapta călăuzire și cu religia adevărului, pentru a o face să biruiască asupra tuturor religiilor, chiar dacă cei care Îi fac asociați sunt potrivnici.

Coran, al-Tawbah 9:33

Allah, Cel Slăvit și Preaînalt, a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ يُدَٰفِعُ عَنِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ﴾

Allah îi apără pe cei care cred.

Coran, al-Ḥajj 22:38 (fragment)

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيۡنَا نَصۡرُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ﴾

Este o datorie pe care Ne-am asumat-o să îi ajutăm pe credincioși.

Coran, al-Rūm 30:47 (fragment)

Allah, Cel Puternic și Măreț, a spus:

﴿يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَفِى ٱلْءَاخِرَةِ﴾

Allah îi întărește pe cei care cred prin cuvântul statornic, în viața lumească și în Viața de Apoi.

Coran, Ibrāhīm 14:27 (fragment)

Al zecelea: monoteismul cuprinde numeroase roade, virtuți și urmări felurite, atât în această lume, cât și în Viața de Apoi. Vom vorbi despre câteva dintre ele la sfârșitul acestei teme și în încheierea ei.

2 Înțelesul și realitatea monoteismului

Tawḥīd este numele de acțiune al verbului waḥḥada, yuwaḥḥidu, tawḥīdan. Rădăcina acestui cuvânt arată unicitatea. Monoteismul față de Allah înseamnă a-L recunoaște ca unic și a-I nega orice asociat în drepturile Sale, Preaputernicul și Mărețul, și în ceea ce Îi aparține în exclusivitate. El nu are niciun asociat în nimic din ceea ce Îi aparține în exclusivitate și nici în vreunul dintre drepturile Sale asupra robilor Săi.

Stăpânirea — adică ocârmuirea acestui univers prin creare, dăruirea mijloacelor de trai, darea vieții, aducerea morții și rânduirea lucrurilor — se află între cele care Îi aparțin numai lui Allah, Preaputernicul și Mărețul.

Numele Sale cele mai frumoase, însușirile Sale preaînalte, voința Sa care se împlinește, puterea Sa cuprinzătoare și știința Sa nețărmurită, precum și toată desăvârșirea numelor și însușirilor Sale Îi aparțin numai lui Allah, Preaputernicul și Mărețul. Cine atribuie vreuneia dintre făpturi ceva din ceea ce Îi aparține numai lui Allah și-a anulat prin aceasta monoteismul.

Drepturile lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, asupra robilor sunt ca ei să Îl adore și să nu Îi asocieze nimic. Astfel se spune în hadithul lui Muʿādh, Allah să fie mulțumit de el. Profetul ﷺ i-a spus: „Muʿādh, știi care este dreptul lui Allah asupra robilor și care este dreptul robilor la Allah?" Muʿādh a răspuns: „Allah și Trimisul Său știu cel mai bine." Profetul ﷺ a zis: „Dreptul lui Allah asupra robilor este ca ei să Îl adore și să nu Îi asocieze nimic, iar dreptul robilor la Allah, Preaputernicul și Mărețul, este ca El să nu îl pedepsească pe cel care nu Îi asociază nimic."[11] Așadar, adorarea este un drept al lui Allah, Preaputernicul și

11 Al-Bukhārī, nr. 2856 și 5967; Muslim, nr. 30.

Măreţul. Cine îndreaptă ceva din adorare către altcineva în afara lui Allah şi-a anulat prin aceasta monoteismul.
Monoteismul înseamnă, aşadar, a-L recunoaşte pe Allah, Preaputernicul şi Măreţul, ca unic în drepturile Sale şi în ceea ce Îi aparţine în exclusivitate. Asocierea înseamnă a pune pe altcineva pe acelaşi plan cu Allah, Preaputernicul şi Măreţul, în ceva din drepturile Sale ori din ceea ce Îi aparţine numai Lui. Aceasta este realitatea monoteismului: să Îl recunoşti pe Allah, Preaputernicul şi Măreţul, ca unic şi să nu Îi pui niciun asociat. El, Măreţul şi Preaînaltul, a spus:

﴿وَٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ شَيۡـٔٗا﴾

„Adoraţi-L pe Allah şi nu Îi asociaţi nimic!”
Coran, 4:36

Şi a spus:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ﴾

„Domnul tău a hotărât să nu adoraţi pe nimeni în afară de El.”
Coran, 17:23

Şi a spus:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să Îl adore pe Allah, curăţindu-şi religia pentru El.”
Coran, 98:5

Versetele care arată acest înţeles sunt multe. De aici se limpezeşte că monoteismul este de trei feluri: monoteismul Stăpânirii, monoteismul numelor şi însuşirilor şi monoteismul adorării.

Monoteismul Stăpânirii

Acesta înseamnă a-L recunoaște pe Allah, Preaputernicul și Mărețul, ca unic, crezând că numai El este Creatorul, Dătătorul mijloacelor de trai, Stăpânul, Binefăcătorul și Ocârmuitorul, fără să aibă vreun asociat în nimic din acestea. Cel Preaînalt a spus:

﴿قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ قُلِ ٱللَّهُ﴾

„Spune: «Cine este Domnul cerurilor și al pământului?» Spune: «Allah.»”

Coran, 13:16

Și a spus:

ج

﴿قُل لِّمَنِ ٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهَآ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ
قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلسَّبْعِ وَرَبُّ
ٱلْعَرْشِ ٱلْعَظِيمِ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ قُلْ مَنۢ بِيَدِهِۦ
مَلَكُوتُ كُلِّ شَىْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ﴾

„Spune: «Cui îi aparțin pământul și cei de pe el, dacă știți?» Vor spune: «Lui Allah.» Spune: «Oare nu vă aduceți aminte?» Spune: «Cine este Domnul celor șapte ceruri și Domnul Tronului măreț?» Vor spune: «Lui Allah Îi aparțin.» Spune: «Oare nu vă temeți?» Spune: «În mâna cui se află stăpânirea tuturor lucrurilor, El fiind Cel care ocrotește și împotriva Căruia nimeni nu poate ocroti, dacă știți?» Vor spune: «Lui Allah Îi aparține.» Spune: «Atunci cum sunteți amăgiți?»”

Coran, 23:84-89

Și a spus:

﴿ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ ۖ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

„Acesta este Allah, Domnul vostru. Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!”

Coran, 40:64

Și a spus:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَىْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ﴾

„Allah este Creatorul tuturor lucrurilor și El este Ocrotitor peste toate lucrurile.”

Coran, 39:62

Și sunt și alte versete.

Monoteismul numelor și însușirilor

Al doilea fel înseamnă a-L recunoaște pe Allah, Preaputernicul și Mărețul, ca unic prin numele Sale cele mai frumoase și însușirile Sale preaînalte, amintite în Cartea Sa și în Sunnah Profetului Său ﷺ. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ لَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ﴾

„Allah! Nu există nicio divinitate în afară de El. Ale Lui sunt numele cele mai frumoase.”

Coran, 20:8

Și a spus:

﴿قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱللَّهَ أَوِ ٱدْعُوا۟ ٱلرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَّا تَدْعُوا۟ فَلَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ﴾

„Spune: «Chemați-L Allah sau chemați-L al-Raḥmān! Oricum L-ați chema, ale Lui sunt numele cele mai frumoase.»”

Coran, 17:110

El, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِى لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ۖ هُوَ ٱلرَّحْمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِى لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْمَلِكُ ٱلْقُدُّوسُ ٱلسَّلَٰمُ ٱلْمُؤْمِنُ ٱلْمُهَيْمِنُ ٱلْعَزِيزُ ٱلْجَبَّارُ ٱلْمُتَكَبِّرُ ۚ

سُبْحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ ٱللَّهُ ٱلْخَٰلِقُ ٱلْبَارِئُ ٱلْمُصَوِّرُ ۖ لَهُ
ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ ۚ يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ
وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿

„El este Allah, în afara Căruia nu există nicio divinitate: Cunoscătorul celor nevăzute și al celor văzute. El este Cel Milostiv, Îndurătorul. El este Allah, în afara Căruia nu există nicio divinitate: Regele, Cel Sfânt, Cel fără cusur, Dătătorul siguranței, Veghetorul, Atotputernicul, Biruitorul, Cel Preaînalt în măreție. Slăvit este Allah față de ceea ce Îi asociază! El este Allah: Creatorul, Întemeietorul, Dătătorul chipurilor. Ale Lui sunt numele cele mai frumoase. Tot ce se află în ceruri și pe pământ Îl slăvește. El este Atotputernicul, Înțeleptul."

Coran, 59:22-24

Monoteismul adorării

Al treilea fel înseamnă a-I îndrepta numai lui Allah adorarea, precum ruga, nădejdea, teama, juruința, jertfa, rugăciunea, postul și celelalte acte de adorare; a curăța religia pentru El și a se dezice de asociere. După cum Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعْبُدُواْ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să Îl adore pe Allah, curățindu-și religia pentru El."

Coran, 98:5

Și a spus:

﴿أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُ﴾

„Numai lui Allah I se cuvine religia curată."

Coran, 39:3

Și a spus:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ
لَا شَرِيكَ لَهُۥ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ﴾

„Spune: «Rugăciunea mea, jertfa mea, viața mea și moartea mea sunt pentru Allah, Domnul lumilor. El nu are niciun asociat. Aceasta mi s-a poruncit.»"

Coran, 6:162-163

Profetul ﷺ a spus: „Cine moare chemând în afara lui Allah un egal intră în Foc."[12] Acesta este monoteismul și aceasta este realitatea sa.

Fiecare dintre aceste trei feluri are un contrariu:

Dacă ai înțeles că monoteismul Stăpânirii înseamnă a mărturisi că Allah Preaînaltul este Creatorul, Dătătorul mijloacelor de trai, Cel care dă viața și aduce moartea, Rânduitorul tuturor lucrurilor și Ocârmuitorul tuturor făpturilor Sale, fără să aibă vreun asociat în împărăția Sa, atunci contrariul său este credința robului că, alături de Allah, există un alt ocârmuitor care face ceea ce numai Allah, Preaputernicul și Mărețul, poate face.

12 Al-Bukhārī, nr. 4497, cu această formulare; Muslim, nr. 92, de la ʿAbd Allāh ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el.

Dacă ai înțeles că monoteismul numelor și însușirilor înseamnă ca Allah să fie chemat cu numele cu care El Însuși S-a numit, să fie descris prin ceea ce El Însuși Și-a atribuit și prin ceea ce Trimisul Său Muḥammad ﷺ I-a atribuit, respingând în privința Lui asemănarea ori echivalența cu făpturile, atunci contrariul său cuprinde două lucruri, care intră amândouă sub numele abaterii de la adevăr:

Primul: *negarea acestora în privința lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, și nerecunoașterea însușirilor desăvârșirii și a atributelor măreției Sale, statornicite prin Carte și Sunnah.*

Al doilea: *asemănarea însușirilor lui Allah Preaînaltul cu însușirile făpturilor Sale. Cel Preaînalt a spus:*

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

„Nimic nu este asemenea Lui. El este Cel care Aude, Cel care Vede."

Coran, 42:11

Și a spus:

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِۦ عِلْمًا﴾

„El știe ce este înaintea lor și ce este în urma lor, dar ei nu Îl cuprind cu știința."

Coran, 20:110

Dacă ai înțeles că monoteismul adorării înseamnă a-I îndrepta numai lui Allah Preaînaltul toate felurile de adorare și a nega adorarea oricui în afara Lui, Binecuvântatul și Preaînaltul, atunci contrariul său este îndreptarea a ceva din felurile de adorare către altcineva în afara lui Allah, Preaputernicul și Mărețul. Acesta este lucrul cel mai răspândit printre cei care Îi asociază lui Allah și în privința lui s-a purtat disputa dintre toți trimișii și neamurile lor.[13]

13 Ḥāfiẓ al-Ḥakamī, Maʿārij al-Qabūl, 1/418.

3 Împlinirea și desăvârșirea monoteismului

Împlinirea monoteismului este o treaptă înaltă, un rang deosebit și o stare nobilă. Profetul ﷺ a amintit că oamenii acestei trepte vor intra în Paradis, în Ziua Judecății, fără socoteală și fără pedeapsă, în cunoscutul hadith al lui Ibn ʿAbbās și al altora, Allah să fie mulțumit de ei. El ﷺ a spus: „Împreună cu ei sunt șaptezeci de mii care intră în Paradis fără socoteală și fără pedeapsă." Apoi i-a descris astfel: „Sunt cei care nu fac ruqyah, nu cer să li se facă ruqyah, nu cred în prevestiri rele, nu se cauterizează și se bizuie pe Domnul lor."[14] Aceasta este, așadar, o treaptă înaltă a monoteismului: împlinirea și desăvârșirea lui.

Prin împlinirea monoteismului se înțelege întregirea și desăvârșirea sa, curățirea și ferirea lui de amestecul asocierii, al inovațiilor religioase și al neascultărilor. Învățații numesc aceste trei lucruri obstacolele care îl împiedică pe călător în mersul său către Allah și către Viața de Apoi: obstacolul asocierii, obstacolul inovației religioase și obstacolul neascultării.

Obstacolul asocierii se înlătură prin curățirea monoteismului pentru Allah. **Obstacolul inovației religioase** se înlătură prin ținerea de Sunnah, urmarea Trimisului ﷺ și mersul pe calea lui. **Obstacolul neascultării** se înlătură prin îndepărtarea de ea, grija de a nu cădea în ea și întoarcerea sinceră, cu căință, către Allah, Preaputernicul și Mărețul, dacă omul a căzut în vreun păcat sau vreo neascultare. Când robul este pe această treaptă, a atins împlinirea monoteismului.

Împlinirea monoteismului este, de asemenea, pe două trepte: împlinirea obligatorie și împlinirea recomandată. Toți oamenii celor două trepte vor intra în Paradis, în Ziua Judecății, fără socoteală și fără pedeapsă.

---

14 Al-Bukhārī, nr. 5705; Muslim, nr. 220.

Prima treaptă: împlinirea obligatorie
Aceasta este treapta celor cumpătați. Cel cumpătat este acela care face ceea ce este obligatoriu și lasă ceea ce este oprit. Dacă aceasta este starea robului — păstrează îndatoririle și cele obligatorii și se ferește de cele oprite, de păcatele mari și de fărădelegi —, atunci a împlinit monoteismul la treapta obligatorie și este dintre cei cumpătați. Aceștia sunt dintre cei care intră în Paradis fără socoteală și fără pedeapsă. Aceasta este o treaptă.

A doua treaptă: împlinirea recomandată
Aceasta este mai înaltă decât prima: împlinirea monoteismului la treapta recomandată, treapta celor care îi întrec pe ceilalți prin fapte bune. Ei sunt cei care, pe lângă păstrarea și îngrijirea îndatoririlor și îndepărtarea de păcatele mari și de cele oprite, se întrec în fapte dorite, voluntare și recomandate.
Toți aceștia care împlinesc monoteismul, din amândouă categoriile — cei cumpătați și cei care îi întrec pe ceilalți prin fapte bune —, intră în Paradis, în Ziua Judecății, fără socoteală și fără pedeapsă. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ثُمَّ أَوۡرَثۡنَا ٱلۡكِتَٰبَ ٱلَّذِينَ ٱصۡطَفَيۡنَا مِنۡ عِبَادِنَاۖ فَمِنۡهُمۡ ظَالِمٞ لِّنَفۡسِهِۦ وَمِنۡهُم مُّقۡتَصِدٞ وَمِنۡهُمۡ سَابِقُۢ بِٱلۡخَيۡرَٰتِ بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡكَبِيرُ﴾

„Apoi am dat Cartea ca moștenire celor pe care i-am ales dintre robii Noștri. Printre ei se află cel care se nedreptățește pe sine, cel cumpătat și cel care îi întrece pe ceilalți prin fapte bune, cu îngăduința lui Allah. Acesta este marele har.”
Coran, 35:32

﴿جَنَّٰتُ عَدۡنٖ يَدۡخُلُونَهَا﴾

„Vor intra în grădinile Edenului."
Coran, 35:33

Adică în grădinile Edenului intră cele trei categorii: cel care se nedreptățește pe sine, cel cumpătat și cel care îi întrece pe ceilalți prin fapte bune.

Cel cumpătat și cel care îi întrece pe ceilalți prin fapte bune intră în Paradis de la început, fără socoteală.

Cel care se nedreptățește pe sine prin păcate mai prejos de asociere intră în Paradis, dar nu intră de la început, fără socoteală și fără pedeapsă, asemenea celui cumpătat și celui care îi întrece pe ceilalți prin fapte bune. Dimpotrivă, este supus posibilității pedepsei și socotelii și se află sub voința lui Allah, Preaputernicul și Mărețul: dacă El voiește, îl pedepsește, iar dacă voiește, îl iartă.

4 Ceea ce anulează monoteismul și ceea ce îl diminuează

Monoteismul are lucruri care îl anulează și lucruri care îl diminuează. Cele care anulează monoteismul sunt acelea care fac zadarnice faptele și desființează religia în întregime: necredința în Allah, asocierea și fățărnicia deplină. Necredința, cu toate formele ei, asocierea, cu toate formele ei, și fățărnicia majoră, cu toate formele ei, anulează monoteismul: îl desfac din rădăcină și îl dărâmă din temelii. Asocierea majoră, cu toate formele ei, necredința majoră, cu toate formele ei, și fățărnicia majoră, cu toate formele ei, anulează monoteismul și îi distrug temelia. Allah Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ فِى ٱلدَّرْكِ ٱلْأَسْفَلِ مِنَ ٱلنَّارِ﴾

„Ipocriții vor fi în adâncul cel mai de jos al Focului.”
Coran, 4:145 (fragment)

Și Preaînaltul a spus:

﴿وَمَن يَكْفُرْ بِٱلْإِيمَٰنِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۥ﴾

„Cine tăgăduiește credința, fapta lui devine zadarnică.”
Coran, 5:5 (fragment)

Și Preaînaltul a spus:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ﴾

„Ți s-a revelat ție și celor de dinaintea ta: «Dacă Îi vei face asociați lui Allah, fapta ta va deveni zadarnică și vei fi dintre cei pierduți.»”

Coran, 39:65

Așadar, monoteismul este anulat, distrus și desființat de asocierea majoră, cu toate formele ei, de fățărnicia majoră, cu toate formele ei, și de necredința majoră, cu toate formele ei. Asupra acestei afirmații și a amănuntelor ei se poate vorbi îndelung.

Cât despre lucrurile care diminuează monoteismul, acestea sunt acelea care îl micșorează, fără să-l desființeze sau să-i dărâme temelia. Dintre ele fac parte necredința minoră și fățărnicia practică, precum cele menționate în hadith:

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ.

„Semnele fățarnicului sunt trei: când vorbește, minte; când promite, își încalcă promisiunea; iar când i se încredințează ceva, trădează.”[15]

Acestea sunt lucruri care diminuează monoteismul. Când se găsesc la un rob, îi diminuează monoteismul și credința. La fel sunt asocierea minoră și expresiile de asociere al căror înțeles omul nu îl are în vedere, ci care îi scapă pe limbă: acestea îi diminuează monoteismul. Însă, dacă el crede în înțelesul lor real, ele fac parte din asocierea majoră care anulează monoteismul.

15 Relatat de al-Bukhārī (33) și Muslim (59), de la Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

De aceea, credinciosul trebuie să-și ocrotească monoteismul și să aibă grijă de el, ferindu-l de tot ceea ce îl anulează sau îl diminuează.

Șeicul ʿAbd al-Raḥmān ibn Ḥasan, Allah să aibă milă de el, a spus:

«Să știi că opusul monoteismului este asocierea. Aceasta este de trei feluri: asociere majoră, asociere minoră și asociere ascunsă.

Asocierea majoră

Dovada asocierii majore este cuvântul Preaînaltului:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدۡ ضَلَّ ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا﴾

„Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este mai puțin de atât cui voiește. Cine Îi face asociați lui Allah s-a rătăcit într-o rătăcire îndepărtată.”

Coran, 4:116

Și cuvântul Preaînaltului:

﴿وَقَالَ ٱلۡمَسِيحُ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمۡۖ إِنَّهُۥ مَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدۡ حَرَّمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ ٱلۡجَنَّةَ وَمَأۡوَىٰهُ ٱلنَّارُۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٖ﴾

„Mesia a spus: «O, fii ai lui Isrā’īl, adorați-L pe Allah, Domnul meu și Domnul vostru!» Celui care Îi face asociați lui Allah, Allah i-a oprit Paradisul, iar adăpostul lui va fi Focul. Cei nedrepți nu vor avea ajutoare.”

Coran, 5:72 (fragment)

Aceasta este de patru feluri:

Primul: asocierea în invocare
Dovada lui este cuvântul Preaînaltului:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ لِيَكْفُرُوا۟ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا۟ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾

„Când se urcă în corabie, Îl invocă pe Allah, închinându-I Lui singur adorarea. Dar, când El îi izbăvește și îi aduce pe uscat, iată-i făcându-I asociați, ca să tăgăduiască ceea ce le-am dăruit și să se bucure de viață. Dar vor afla!”

Coran, 29:65–66

Al doilea: asocierea în intenție
Ea privește voința și țelul. Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَٰلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُ ۖ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا۟ فِيهَا وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ﴾

„Celor care voiesc viața lumească și podoaba ei le vom plăti din plin aici faptele lor și nu vor fi lipsiți de nimic în ea. Aceștia sunt cei care nu vor avea în Viața de Apoi decât Focul. Zadarnic va fi ceea ce au săvârșit aici și deșarte vor fi faptele pe care le făceau.”

Coran, 11:15–16

Al treilea: asocierea în ascultare
Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿ٱتَّخَذُوٓاْ أَحۡبَارَهُمۡ وَرُهۡبَٰنَهُمۡ أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلۡمَسِيحَ ٱبۡنَ مَرۡيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُوٓاْ إِلَٰهٗا وَٰحِدٗاۖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۚ سُبۡحَٰنَهُۥ عَمَّا يُشۡرِكُونَ﴾

„Ei și-au luat învățații și monahii drept stăpâni în locul lui Allah, precum și pe Mesia, fiul Mariei, deși nu li se poruncise decât să adore o singură divinitate. Nu există altă divinitate în afară de El! Slavă Lui! El este mai presus de ceea ce Îi asociază!”

Coran, 9:31

Înțelesul acestui verset, asupra căruia nu este nicio nelămurire, este ascultarea de învățați și de oamenii dedicați adorării în nesupunere față de Allah, nu invocarea lor. Așa i l-a explicat Trimisul lui Allah ﷺ lui ʿAdī ibn Ḥātim. Când ʿAdī l-a întrebat, spunând: *„Noi nu îi adorăm”*, el i-a arătat că adorarea lor consta în ascultarea de ei în nesupunere față de Allah.

Al patrulea: asocierea în iubire
Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ وَلَوْ يَرَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ إِذْ يَرَوْنَ ٱلْعَذَابَ أَنَّ ٱلْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعَذَابِ﴾

„Printre oameni sunt unii care iau, în afara lui Allah, semeni pe care îi iubesc așa cum Îl iubesc pe Allah. Dar cei care cred Îl iubesc pe Allah mai mult. Dacă ar vedea cei nedrepți, atunci când vor vedea pedeapsa, că puterea Îi aparține în întregime lui Allah și că Allah este aspru în pedeapsă!"
Coran, 2:165

Până la cuvintele Sale:

﴿وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ﴾

„Și nu vor ieși din Foc."
Coran, 2:167 (fragment)

Asocierea minoră
Al doilea fel este asocierea minoră, adică ostentația. Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿فَمَن كَانَ يَرْجُوا۟ لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا﴾

„Cel care nădăjduiește întâlnirea cu Domnul său să săvârșească fapte bune și să nu-I asocieze pe nimeni în adorarea Domnului său."
Coran, 18:110 (fragment)

Asocierea ascunsă

Al treilea fel este asocierea ascunsă. Dovada ei este cuvântul Profetului ﷺ:

الشِّرْكُ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَاةِ السَّوْدَاءِ فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ.

„Asocierea în această comunitate este mai ascunsă decât mersul furnicilor pe o piatră neagră și netedă, în întunericul nopții."

Ispășirea ei se află în cuvintele sale ﷺ:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي لَا أَعْلَمُ.

„O, Allah, caut ocrotirea Ta de a-Ți asocia ceva cu bună știință și Îți cer iertare pentru păcatul pe care nu îl cunosc."

Cele două feluri de necredință

Necredința este de două feluri.

Necredința care scoate din religie

Aceasta este de cinci feluri:

Primul: necredința prin tăgăduire
Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَـٰفِرِينَ﴾

„Cine este mai nedrept decât acela care născocește o minciună împotriva lui Allah sau tăgăduiește adevărul atunci când acesta îi vine? Oare nu este în Iad sălașul necredincioșilor?”

Coran, 29:68

Al doilea: necredința prin trufie și refuz, deși adevărul este recunoscut
Dovada ei este cuvântul Său:

﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَـٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟ لِـَٔادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ ٱلْكَـٰفِرِينَ﴾

„Și când le-am spus îngerilor: «Prosternați-vă înaintea lui Adam!», ei s-au prosternat, în afară de Iblīs. El a refuzat, s-a trufit și a fost dintre necredincioși.”

Coran, 2:34

Al treilea: necredința prin îndoială, adică prin presupunere
Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُۥ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ قَالَ مَآ أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَٰذِهِۦٓ أَبَدًا وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةً وَلَئِن رُّدِدتُّ إِلَىٰ رَبِّى لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنقَلَبًا قَالَ لَهُۥ صَاحِبُهُۥ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ أَكَفَرْتَ بِٱلَّذِى خَلَقَكَ مِن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّىٰكَ رَجُلًا﴾

„El a intrat în grădina sa, nedreptățindu-se pe sine, și a spus: «Nu cred că aceasta va pieri vreodată. Și nu cred că Ceasul va sosi. Iar dacă voi fi întors la Domnul meu, voi găsi cu siguranță ceva mai bun decât aceasta.» Tovarășul său i-a spus, în timp ce vorbea cu el: «Oare nu crezi în Cel care te-a creat din țărână, apoi dintr-o picătură, apoi te-a alcătuit ca bărbat?»”

Coran, 18:35–37

Al patrulea: necredința prin întoarcerea de la adevăr
Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ عَمَّآ أُنذِرُوا۟ مُعْرِضُونَ﴾

„Cei care nu cred se întorc de la cele despre care au fost avertizați.”

Coran, 46:3 (fragment)

Al cincilea: necredința fățărniciei
Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ ثُمَّ كَفَرُوا۟ فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ﴾

„Aceasta este pentru că ei au crezut, apoi nu au crezut, iar inimile lor au fost pecetluite, astfel că ei nu înțeleg.”
Coran, 63:3

Necredința minoră, care nu scoate din religie
Aceasta este nerecunoștința față de binefaceri. Dovada ei este cuvântul Preaînaltului:

﴿وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ ٱللَّهِ فَأَذَٰقَهَا ٱللَّهُ لِبَاسَ ٱلْجُوعِ وَٱلْخَوْفِ بِمَا كَانُوا۟ يَصْنَعُونَ﴾

„Allah a dat drept pildă o cetate aflată în siguranță și liniște, căreia hrana îi venea din belșug din toate locurile. Ea a fost nerecunoscătoare față de binefacerile lui Allah, iar Allah a învăluit-o în foame și frică, făcând-o să le guste, pentru ceea ce săvârșeau.”
Coran, 16:112

Și cuvântul Său:

﴿إِنَّ ٱلْإِنسَـٰنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ﴾

„Omul este, cu adevărat, foarte nedrept și nerecunoscător.”
Coran, 14:34 (fragment)

Cele două feluri de fățărnicie

Cât despre fățărnicie, ea este de două feluri: fățărnicie în credință și fățărnicie practică.

Fățărnicia în credință

Aceasta este de șase feluri:

tăgăduirea Trimisului; tăgăduirea unei părți din cele cu care a venit Trimisul; ura față de Trimis; ura față de o parte din cele cu care a venit Trimisul; bucuria când religia Trimisului este în scădere; sau aversiunea față de biruința religiei Trimisului. Cel care are unul dintre aceste șase feluri se află printre locuitorii adâncului celui mai de jos al Focului. Căutăm ocrotirea lui Allah de dezbinare și de fățărnicie.

Fățărnicia practică

Aceasta este de cinci feluri:

când vorbește, minte; când se ceartă, se poartă fără scrupule; când încheie un legământ, îl trădează; când i se încredințează ceva, trădează; iar când promite, își încalcă promisiunea. Allah știe cel mai bine.»[16]

16 Al-Durar al-Saniyyah, 3/66.

5 Sursa și izvorul monoteismului

Monoteismul este religia adevărată și credința dreaptă, întemeiată pe Cartea lui Allah și pe Sunnah Profetului Său, binecuvântarea și pacea fie asupra lui. Este singura religie coborâtă prin revelație din cer. Toate credințele oamenilor care se deosebesc de monoteism și i se împotrivesc sunt credințe răsărite pe pământ, pe care oamenii le-au inventat, le-au introdus și le-au făcut să existe. Monoteismul este singura credință coborâtă din cer prin revelația lui Allah și este religia pe care Allah a ales-o pentru robii Săi. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا﴾

„Am ales pentru voi Islamul ca religie."
Coran, 5:3

Și a spus:

﴿وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

„Cine caută o altă religie în afara Islamului, aceasta nu îi va fi primită."
Coran, 3:85

Și a spus:

﴿وَمَن يَرْغَبُ عَن مِّلَّةِ إِبْرَٰهِۦمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُۥ﴾

„Cine se îndepărtează de religia lui Ibrāhīm, în afară de cel care își arată nesăbuința?"
Coran, 2:130

Și a spus:

﴿إِنَّ ٱلدِّينَ عِندَ ٱللَّهِ ٱلْإِسْلَٰمُ﴾

„Religia la Allah este Islamul."

Coran, 3:19

Așadar, monoteismul este o revelație de la Allah, Preaputernicul și Mărețul, coborâtă pentru robii Săi. Este religia lui Allah pentru care El a creat făpturile și le-a adus la existență, ca ele să o împlinească. De aceea am amintit mai înainte cuvintele Sale:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ﴾

„Am trimis în fiecare comunitate un trimis: «Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!»"

Coran, 16:36

﴿أَتَىٰٓ أَمْرُ ٱللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ يُنَزِّلُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ بِٱلرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦٓ أَنْ أَنذِرُوٓا۟ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱتَّقُونِ﴾

„Porunca lui Allah va veni, așadar nu o grăbiți! Slăvit și Preaînalt este El față de ceea ce Îi asociază! El îi coboară pe îngeri cu revelația, prin porunca Sa, asupra cui voiește dintre robii Săi: «Avertizați că nu există nicio divinitate în afară de Mine! Așadar, temeți-vă de Mine!»"

Coran, 16:1-2

Cât despre celelalte credințe, în afara monoteismului, ele sunt credințe răsărite pe pământ, inventate și făcute de oameni. De aceea, dintre căile prin care profeții arătau deșertăciunea credințelor răspândite printre oameni — asocierea, necredința, fățărnicia și celelalte feluri de rătăcire — făcea parte lămurirea că pentru acestea nu coborâse nicio revelație. Am amintit mai înainte cuvintele lui Yūsuf, pacea fie asupra lui, către cei doi tovarăși ai săi din închisoare:

﴿ءَأَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ ٱللَّهُ ٱلْوَٰحِدُ ٱلْقَهَّارُ مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ أَسْمَآءً سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ﴾

„Oare stăpâni deosebiți sunt mai buni sau Allah, Unicul, Biruitorul? Nu adorați, în afară de El, decât niște nume pe care le-ați dat voi și părinții voștri, pentru care Allah nu a coborât nicio dovadă."

Coran, 12:39-40

Allah, Preaputernicul și Mărețul, a spus în sura al-Najm:

﴿أَفَرَءَيْتُمُ ٱللَّٰتَ وَٱلْعُزَّىٰ وَمَنَوٰةَ ٱلثَّالِثَةَ ٱلْأُخْرَىٰٓ أَلَكُمُ ٱلذَّكَرُ وَلَهُ ٱلْأُنثَىٰ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰٓ إِنْ هِىَ إِلَّآ أَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ﴾

„Le-ați văzut pe al-Lāt și al-ʿUzzā și pe Manāt, a treia, cealaltă? Vouă să vă revină băieții și Lui fetele? Aceasta ar fi atunci o împărțire nedreaptă! Ele nu sunt decât niște nume pe care le-ați dat voi și părinții voștri, pentru care Allah nu a coborât nicio dovadă."

Coran, 53:19-23

Hūd, pacea fie asupra lui, a spus neamului său:

﴿أَتُجَٰدِلُونَنِى فِىٓ أَسْمَآءٍ سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّا نَزَّلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ ۚ فَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنِّى مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ﴾

„Vă certați cu mine pentru niște nume pe care le-ați dat voi și părinții voștri, pentru care Allah nu a coborât nicio dovadă? Așteptați, așadar! Și eu sunt, împreună cu voi, dintre cei care așteaptă."

Coran, 7:71

Sursa și izvorul monoteismului sunt Cartea lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, și Sunnah Profetului Său ﷺ. El este luat din această apă dulce și din acest izvor limpede. Credințele răspândite printre oameni au însă ca sursă fie ceea ce le dictează mințile lor stricate și le impun părerile lor lipsite de valoare, fie inspirația diavolilor lor răzvrătiți.

Inspirația este de două feluri: o revelație de la Cel Milostiv și o inspirație de la diavol. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَإِنَّ ٱلشَّيَٰطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰٓ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَٰدِلُوكُمْ ۖ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾

„Diavolii le șoptesc aliaților lor să se certe cu voi. Dacă îi ascultați, veți fi negreșit dintre cei care Îi asociază lui Allah."

Coran, 6:121

Și a spus:

﴿وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَٰطِينَ ٱلْإِنسِ وَٱلْجِنِّ يُوحِى بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ ٱلْقَوْلِ غُرُورًا﴾

„Astfel am făcut pentru fiecare profet un dușman: diavoli dintre oameni și dintre jinni, care își șoptesc unii altora vorbe împodobite, pentru a înșela.”

Coran, 6:112

Și a spus:

﴿هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ ٱلشَّيَٰطِينُ﴾

„Să vă vestesc asupra cui coboară diavolii?”

Coran, 26:221

Al-Mukhtār ibn Abī ʿUbayd a fost dintre aceștia, până când i s-a spus lui Ibn ʿUmar și lui Ibn ʿAbbās despre el. Unuia dintre ei i s-a spus: «El zice că primește revelație.» A răspuns:

﴿وَإِنَّ ٱلشَّيَٰطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰٓ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَٰدِلُوكُمْ﴾

„Diavolii le șoptesc aliaților lor să se certe cu voi.”

Coran, 6:121

Celuilalt i s-a spus: «El zice că asupra lui coboară.» A răspuns:

﴿هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ ٱلشَّيَٰطِينُ﴾

„Să vă vestesc asupra cui coboară diavolii?”[17]

Coran, 26:221

17 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-Fatāwā, 13/75.

Diavolul îi inspiră astfel pe oamenii rătăciți cu credințe, idei, șoapte și gânduri pe care aceștia le cred, apoi îi cheamă și pe alți oameni la ele, prin această inspirație coborâtă asupra lor de la diavol. Sau sunt lucruri la care omul ajunge prin gustul său stricat. Din acestea se nasc apoi fapte, acte de adorare și ritualuri, pentru care spune ca dovadă: *„Am încercat”* ori *„Șeicii noștri au încercat.”* Religia nu se ia însă din încercări. Sau sunt fapte luate din vise: spune *„Am văzut în vis cutare și cutare”* și își clădește pe aceasta o religie ori o credință. Și tot așa, din sursele din care mulți oameni își iau credințe pentru care Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, nu a coborât nicio dovadă.

Așadar, această credință binecuvântată, credința monoteismului — religia lui Allah, în afara căreia El nu primește nicio altă religie —, este luată dintr-o apă dulce și dintr-un izvor limpede. Cine a băut din izvorul dintâi și din apa lui dulce găsește celelalte izvoare tulburi și murdărite. Omul nu cunoaște însă murdărirea acestor surse decât dacă află izvorul limpede și curat, care este revelația lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, și ceea ce El a coborât. De aceea, multora dintre cei care I-au asociat lui Allah, după ce au fost călăuziți și au intrat în monoteism, li se arată că fuseseră oameni lipsiți de judecată, deși, în vremea rătăcirii, asocierii și deșertăciunii lor, ei credeau că aceasta era judecata sănătoasă și religia dreaptă.

De aceea, unii dintre companioni, Allah să fie mulțumit de ei, se așezau uneori împreună, își aminteau întâmplările ciudate de pe vremea când Îi asociau lui Allah și Îl lăudau pe Allah, Care îi călăuzise la Islam și la monoteism. Abū ʿUthmān al-Nahdī — care a prins vremea neștiinței și a primit Islamul în timpul Trimisului lui Allah ﷺ, fără să îl fi văzut — a spus: „În vremea neștiinței adoram o piatră. Am auzit un om strigând: «Oameni ai taberei, stăpânul vostru a pierit! Căutați-vă un stăpân!» Se referea la piatra pe care o aveau cu ei și o adorau, care se pierduse și nu mai era de găsit. Am pornit să o căutăm, folosind orice mijloc. În timp ce căutam, am auzit un om strigând: «V-am găsit stăpânul ori unul care îi seamănă!» Am venit și, iată, era o piatră; am

înjunghiat cămile în cinstea ei."[18] Găsiseră o altă piatră, asemenea celei dintâi sau apropiată de ea, o aduseseră și se îndreptaseră spre ea ca să o adore și să își pună speranța în ea, îndreptând către ea rugile, nădejdea și jertfele. Unde era judecata acestor oameni?!

În vreme ce făceau acestea și aveau asemenea practici, îi numeau nebuni pe profeții și trimișii lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, iar pe ei înșiși se socoteau oamenii cu judecată! Dar, când Allah, Preaputernicul și Mărețul, le luminează vederea lăuntrică prin monoteism și credință și călăuzește inimile către Islam, omului i se arată stricăciunea celor în care se aflau cei care Îi asociază lui Allah și faptul că sursele pe care se bizuiseră sunt murdărite și amestecate cu orice deșertăciune și rătăcire. I se arată că orice om care Îi asociază lui Allah are judecata stricată.

18 Ibn Abī Shaybah, al-Muṣannaf, nr. 33914; Ibn Saʿd, al-Ṭabaqāt al-Kubrā, 7/97; Abū Nuʿaym, Maʿrifat al-Ṣaḥābah, nr. 4707. Lanțul de transmitere este ḥasan.

6 Roadele și foloasele monoteismului

Monoteismul are roade fără număr și foloase care nu pot fi cuprinse. Privește la trimiterea către acestea din cuvintele Celui Preaînalt:

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ
أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِى ٱلسَّمَآءِ تُؤْتِىٓ أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍ﴾

„Nu ai văzut cum Allah a dat pilda unui cuvânt bun, asemenea unui pom bun, cu rădăcina statornică și ramurile în cer, care își dă roadele în orice vreme?”

Coran, 14:24-25

Adică roadele și foloasele sale. Foloasele monoteismului și roadele sale pentru rob, în această viață și în Viața de Apoi, nu au hotar și nu pot fi cuprinse. Vom spune, în linii mari:

Orice bine pe care robul îl dobândește în această lume și în Viața de Apoi și orice rău de care scapă în această lume și în Viața de Apoi se află printre roadele și urmările monoteismului. Dacă intrăm în câteva amănunte despre acestea, printre cele mai mari roade și urmări ale monoteismului se numără faptul că el îndreaptă faptele și le curățește. Faptele, oricare și oricâte ar fi, nu sunt drepte și nu sunt primite de la cel care le face decât prin monoteism. El este pentru fapte asemenea temeliei pentru clădire și asemenea rădăcinilor pentru pomi.

De aceea Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَنْ أَرَادَ ٱلْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُو۟لَٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُم مَّشْكُورًا﴾

„Cel care dorește Viața de Apoi și se străduiește pentru ea așa cum se cuvine, fiind credincios — străduința acestora va fi răsplătită.”

Coran, 17:19

Și a spus:

﴿مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ﴾

„Cel care face fapte bune, bărbat sau femeie, fiind credincios, va primi de la Noi o viață bună. Îi vom răsplăti negreșit după cele mai bune fapte pe care le făceau.”

Coran, 16:97

Așadar, monoteismul este cel care îndreaptă faptele și le curățește. Chiar dacă omul ar avea foarte multe fapte, într-un număr mare, ele nu sunt primite de la el decât dacă sunt întemeiate pe monoteism. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا مَنَعَهُمْ أَن تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَٰتُهُمْ إِلَّآ أَنَّهُمْ كَفَرُوا۟ بِٱللَّهِ وَبِرَسُولِهِۦ﴾

„Nu îi împiedică să le fie primite cheltuielile decât faptul că nu au crezut în Allah și în Trimisul Său.”

Coran, 9:54

Și a spus:

﴿وَمَن يَكْفُرْ بِٱلْإِيمَٰنِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۥ﴾

„Cel care tăgăduiește credința și-a zădărnicit fapta."

Coran, 5:5

Și a spus:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ﴾

„Ți s-a revelat ție și celor de dinaintea ta: «Dacă Îi asociezi lui Allah, fapta ta va fi negreșit zădărnicită.»"

Coran, 39:65

Monoteismul îndreaptă, așadar, faptele, iar ele nu sunt drepte decât prin el.

Monoteismul este pricina izbânzii și a înălțării în această lume și în Viața de Apoi:

﴿أُولَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ ۖ وَأُولَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ﴾

„Aceștia urmează călăuzirea Domnului lor și aceștia sunt cei care izbândesc."

Coran, 2:5

Oamenii monoteismului sunt cei călăuziți și cei care izbândesc. Izbânda este cel mai cuprinzător cuvânt spus despre dobândirea binelui. Cel care izbândește este acela care a dobândit binele acestei lumi și al Vieții de Apoi. Binele nu se dobândește și nu se obține, în această lume și în Viața de Apoi, decât prin monoteismul față de Allah și prin curățirea religiei pentru El, Preaputernicul și Mărețul.

Printre roadele monoteismului se află faptul că este o pricină a dobândirii cinstirii lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, și a Paradisului Său, precum și o pricină a izbăvirii de pedeapsa și

mânia Lui. Cine Îl întâlnește pe Allah, Preaputernicul și Mărețul, mărturisindu-I unicitatea intră în Paradis. Iar cine Îl întâlnește — să ne ferească Allah! — asociindu-I ceva intră în Foc și rămâne în el pentru vecie. Allah, Preaputernicul și Mărețul, a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ﴾

„Allah nu iartă să I se asocieze ceva, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește.”

Coran, 4:48

Așadar, printre urmările și roadele monoteismului se află dobândirea Paradisului și izbăvirea de Foc.

Dacă omul împlinește monoteismul la treapta obligatorie ori la cea recomandată, izbăvirea sa înseamnă să nu intre în Foc. Dacă este însă om al monoteismului, dar a săvârșit neascultări și păcate mai prejos de asociere, izbăvirea sa înseamnă să nu rămână veșnic în el, căci numai cel care Îi asociază lui Allah rămâne veșnic în Foc. După cum se spune în hadith: „Îngerilor li s-a poruncit să îi scoată din Foc pe cei care nu Îi asociaseră nimic lui Allah, dintre cei care spun «Nu există nicio divinitate în afară de Allah» și asupra cărora Allah Preaînaltul a voit să Se îndure.”[19]

19 Al-Bukhārī, nr. 7437; Muslim, nr. 182, de la Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

Printre roadele sale se află și faptul că este una dintre cele mai mari pricini ale deschiderii pieptului. După desăvârșirea, tăria și sporirea sa, pieptul celui care îl are se deschide. Allah Preaînaltul a spus:

﴿أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦ﴾

„Oare cel căruia Allah i-a deschis pieptul către Islam și care urmează o lumină de la Domnul său?”

Coran, 39:22

Și a spus:

﴿فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى ٱلسَّمَآءِ﴾

„Celui pe care Allah voiește să îl călăuzească îi deschide pieptul către Islam. Iar celui pe care voiește să îl lase în rătăcire îi face pieptul îngust și apăsat, ca și cum ar urca în cer.”

Coran, 6:125

Monoteismul este, așadar, una dintre cele mai mari pricini ale deschiderii pieptului, iar asocierea și rătăcirea sunt printre cele mai mari pricini ale strâmtorării lui.

Printre roadele sale se află și faptul că Allah le-a făgăduit oamenilor săi cinstire și biruință în această lume, întărire pe pământ și îndreptarea stării lor. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنكُمْ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ كَمَا ٱسْتَخْلَفَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ

وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ ٱلَّذِى ٱرْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّنۢ بَعْدِ
خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۚ يَعْبُدُونَنِى لَا يُشْرِكُونَ بِى شَيْـًٔا ۚ وَمَن كَفَرَ بَعْدَ
ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْفَـٰسِقُونَ﴾

„Allah le-a făgăduit celor dintre voi care cred și fac fapte bune că îi va face urmași pe pământ, așa cum i-a făcut pe cei de dinaintea lor, că le va întări religia pe care a ales-o pentru ei și că le va schimba teama în siguranță. Ei Mă adoră fără să Îmi asocieze nimic. Iar cei care tăgăduiesc după aceasta, aceștia sunt nelegiuiții."

Coran, 24:55

Tot printre ele se află faptul că monoteismul îi deschide robului poarta binelui, a bucuriei, a desfătării, a veseliei, a încântării și a liniștii. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ ٱللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ
تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ﴾

„Cei care cred și ale căror inimi se liniștesc prin pomenirea lui Allah. Oare nu prin pomenirea lui Allah se liniștesc inimile?"

Coran, 13:28

Și a spus:

﴿فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَنِ ٱتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا وَنَحْشُرُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ أَعْمَىٰ﴾

„Când va veni la voi călăuzirea Mea, cine urmează călăuzirea Mea nu se va rătăci și nu va fi nefericit. Iar cine se întoarce de la pomenirea Mea va avea o viață strâmtorată și îl vom aduna în Ziua Învierii orb.”

Coran, 20:123-124

Așadar, acestea sunt câteva repere despre acest subiect măreț. Îl rog pe Allah, Preaputernicul și Mărețul, să ne facă tuturor de folos ceea ce ne-a învățat, să îl facă o dovadă în favoarea noastră, nu împotriva noastră, și să ne călăuzească pe calea dreaptă.

Allah știe cel mai bine. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra robului și Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad, asupra întregii sale familii și a tuturor companionilor săi.

Glosar

Monoteism — tawḥīd التوحيد
A-L recunoaște pe Allah ca unic în ceea ce Îi aparține și a-I îndrepta numai Lui adorarea.

Shirk — asociere الشرك
A-I pune lui Allah un asociat în ceea ce Îi aparține în exclusivitate, inclusiv în adorare.

Kufr — necredință الكفر
Tăgăduire ori nerecunoaștere. Lucrarea deosebește necredința mare de nerecunoștința față de binecuvântări.

Nifāq — fățărnicie النفاق
Lucrarea distinge fățărnicia în credință de trăsăturile de fățărnicie din fapte.

Fiṭrah الفطرة
Firea cu care Allah îl creează pe om; autorul explică legătura ei cu monoteismul.

Ruqyah الرقية
Recitare de versete și rugi pentru ocrotire ori vindecare.

Juruință — nadhr النذر
Făgăduință prin care omul își asumă un act de adorare.

Ṭāghūt الطاغوت
Termen care desemnează falsele divinități și îndemnătorii la adorarea lor.

Deschiderea pieptului
Expresie coranică pentru primirea credinței și ușurarea sufletească.

Bibliografie

1. Coranul. Referințele indică numărul surei și al versetului.
2. Al-Bukhārī. Al-Jāmiʿ al-Ṣaḥīḥ.
3. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Al-Ṣaḥīḥ.
4. Ibn Isḥāq. Al-Sīrah.
5. Ḥāfiẓ al-Ḥakamī. Maʿārij al-Qabūl.
6. Al-Durar al-Saniyyah fī al-Ajwibah al-Najdiyyah.
7. Ibn Taymiyyah. Majmūʿ al-Fatāwā.
8. Ibn Abī Shaybah. Al-Muṣannaf.
9. Ibn Saʿd. Al-Ṭabaqāt al-Kubrā.
10. Abū Nuʿaym. Maʿrifat al-Ṣaḥābah.

Indice

adorare	1, 2, 3, 18, 22, 24, 44
asociere	22, 27, 30, 50
credință	14, 38, 39, 44, 45
făpturi	17
fățărnicie	38
fițrah	10
monoteism	4, 6, 8, 14, 15, 39, 44, 45, 47
necredință	34
Paradis	25, 26, 27, 49
păcate	27, 50
revelație	15, 39, 40, 41, 42, 43
Sunnah	21, 24, 25, 39, 42
Viața de Apoi	8, 9, 14, 16, 25, 46, 47, 48

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

MIN MAʿĀLIM AL-TAWḤĪD

Repere ale monoteismului

Șase teme esențiale despre credință, adorare și legătura credinciosului cu Allah.

Înțelesul și virtuțile monoteismului, împlinirea sa, lucrurile care îl slăbesc și roadele sale în viața credinciosului.

Traducere în limba română

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro